

Politisk plattform – Forskningsetikk

Fri og uavhengig forskning er en grunnleggende verdi for et kunnskapsbasert demokrati. Forskning er internasjonal og sammensatt, og ulike fag har ulike etiske retningslinjer og utfordringer. Alle må være kjent med både normer innenfor sitt fagfelt og gjeldende nasjonale og internasjonale lovverk, samtidig som forskningsetikk ikke kan reduseres til regler og lovverk. Forskningsetiske vurderinger må gjøres gjennom hele forskningsprosessen, og er både et institusjonelt og et individuelt ansvar.

Under følger AYFs viktigste standpunkter:

Opplæring

Det viktigste tiltaket for å øke oppmerksomheten rundt forskningsetikk er åpen dialog og krav om opplæring i forskningsetikk hos forskningsledere og i forskerutdanningen.

- Institusjonene må sørge for opplæring i forskningsetikk innenfor ulike forskningsfelt, med oppdatert kunnskap om gjeldende forskningsetiske lovverk og retningslinjer.
- Ansatte i midlertidige forskerstillinger skal ha lik rett til opplæring i forskningsetikk som faste ansatte.

Gjennomføring av forskning

Forskere må forholde seg både til formelle retningslinjer om for eksempel personvern og samtykke, og til andre etiske problemstillinger. I noen tilfeller kan disse komme i konflikt med hverandre. Derfor kreves en kontinuerlig, kritisk debatt om forskningsetikk på tvers av forskningsfelt, samt bevissthet rundt hvordan forskningsetiske normer endrer seg over tid.

- Myndigheter og institusjoner må sørge for etablert og kjent infrastruktur for forskningsetikk, for å beskytte forskere i utsatte situasjoner og konflikter.
- Institusjonene og ledere må legge til rette for dialog og rådgivning i møte med forskningsetiske utfordringer.

Maktrelasjoner

Yngre forskere kan være særlig sårbare i det store forskningsfellesskapet, og det kan påvirke deres mulighet til å løfte frem etiske utfordringer.

- Arbeidsgivere og veiledere skal legge til rette for at yngre forskere føler seg trygge i sin forskningspraksis og får rettferdig kreditering for arbeidet de gjør.
- Medforfatterskap anerkjennes med gjennomslagskraftige avtaler som alle medlemmer i et forskningsprosjekt er kjent med og forholder seg til.

Finansiering

Ulike interessegrupper, deriblant politikere og næringsinteresser, påvirker forskningen gjennom tilgangen på finansiering. Yngre forskere i midlertidige stillinger er spesielt sårbare i jakten på finansiering og faste stillinger.

- Vi ønsker mer midler til fri forskning for yngre forskere og trygge rammer for gjennomføring og publisering av forskningsresultater.

Den politiske plattformen ble vedtatt på AYFs Høstsamling 20.oktober 2023. Dette er en del av AYFs politiske plattform. [Hele plattformen og øvrig politikk i AYF kan leses på vår nettside.](#)